

ผลของการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของ เด็กปฐมวัย

Effects of Storytelling on Moral Development for Preschool Children

हररभा दङ्गढुणुऐीङ¹ และ ชีพสุढน รङ्गสยาร²

Hansa Dangboonrueng and Shiepsumon Rungsayatorn

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: Morality of preschool children regarding discipline, responsibility, generosity, and honesty; and effects of storytelling on teaching moral for preschool children. One group pretest-posttest design was employed to conduct an experimental research to a group of 30 preschool children. Data were collected, using storytelling synchronize with instructional media presentation. Twelve stories were developed in accordance with different aspects of morality, and a morality test was administered. T-test was used for data analysis.

The findings revealed that more than half of preschool children were male. Most of their parents held bachelor degree. Their fathers' occupation was employee or business owner whereas their mothers were government officials or state enterprise employees.

The hypothesis testing showed that the subjects gained higher score on their posttest, statistically significance. The results showed significant development on children's discipline, generosity and honesty.

The results of observation found that the children preferred stories of imaginative talking animals, stories with alternatives for children, and performers with good behavior. In addition, the puppetry correspondent with storytelling was the most favorite instructional media for the children.

Key words: storytelling, moral development, preschool children

---

¹ โรงเรียนการัญญศึกษา ถนนพิบูลสงคราม นนทบุรี 11000

Karansuksa School, Pibulsongkram Road, Nontaburi 11000, Thailand.

² ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Department of Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัยด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความซื่อสัตย์ และผลการใช้นิทานสอนจริยธรรมแก่เด็กปฐมวัยด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์ การวิจัยเชิงทดลองนี้กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัย 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเล่านิทานพร้อมใช้สื่อประกอบ ใช้นิทาน 12 เรื่องที่สอดคล้องกับจริยธรรมด้านต่างๆ และใช้แบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเล็กน้อยเป็นเพศชาย บิดามารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี บิดาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและธุรกิจส่วนตัว มารดาประกอบอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาจริยธรรมเพิ่มสูงมากขึ้นทางด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความซื่อสัตย์

ผลจากการสังเกตการณ์ขณะดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ พบว่า ประเภชนิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ มีลักษณะดังนี้ นิทานที่เกี่ยวกับสัตว์พูดได้เป็นเรื่องที่ใช้นิทานการและมหัศจรรย์ นิทานทางเลือก และตัวละครในเรื่อง เด็กปฐมวัยชอบตัวละครที่มีพฤติกรรมที่ดีมากกว่าตัวละครที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี ผลจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมผู้เรียนขณะเล่านิทาน พบว่า สื่อที่เด็กปฐมวัยชอบและสนใจมากที่สุด คือ หุ่นมือ

บทนำ

การพัฒนานุคลิกให้เป็นพลเมืองดีของประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากประเทศชาติจะพัฒนาได้

ด้วยบุคคลที่มีคุณภาพ การพัฒนานุคลิกด้านที่สำคัญที่สุด คือด้านจริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม การพัฒนานุคลิกควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะ เป็นวัยพื้นฐานของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องแล้ว ในอนาคตจะเป็นพลเมืองที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งถ้าสังคมไม่มีเด็กที่มีคุณภาพแล้ว สังคมก็จะมีคุณภาพที่ดีไม่ได้

การพัฒนาจริยธรรมของเด็ก เด็กมีการเลียนแบบและเรียนรู้จากผู้ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ซึ่งก็คือผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว และครู ซึ่งการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคม และศาสนา ส่วนใหญ่เด็กเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด มีการเรียนรู้ที่ละน้อยตามพัฒนาการทางประสาทสัมผัสต่างๆ โดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 6 ปี จะได้รับการปลูกฝังเป็นพิเศษ (ดวงเดือน และ เพ็ญแข, 2520) และจริยธรรมของบุคคลนั้นจะได้รับอิทธิพลจากสังคมมากกว่าอิทธิพลจากพันธุกรรม (วราภรณ์, 2535) จริยธรรมของบุคคลที่ได้รับนั้น บุคคลจะนำมาปรับใช้กับตนเอง และกับสังคม นำมาเป็นหลักปฏิบัติซึ่งจะเป็นนิสัยที่ติดตัวต่อไปตลอดชีวิต

จากความสำคัญของจริยธรรมจะเห็นว่าการพัฒนานั้นยาก จึงต้องมีการเรียนการสอนกันตั้งแต่เด็กทั้งในทางตรงและทางอ้อม จากการวิจัยแนวทางการสอนคติธรรมให้แก่เด็กโดยการสอดแทรกไว้ในการเรียนรู้ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำความคิดให้กับเด็ก โดยการฟังดนตรี ศิลปะ หรือการท่องเที่ยว ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการเรียนรู้ของเด็ก ที่สามารถสอดแทรกไปในการสอนได้ (ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา, 2546) สันหวพัฒนา (2542) ได้เสนอว่าแนวการสอนจริยธรรมนั้นผู้สอนสามารถใช้นิทานเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ทศนคติ แนวคิดไปสู่เด็ก โดยที่ไม่เป็นการขัดแย้งกับความต้องการของเด็ก เด็กจะฟังอย่างตั้งใจ เพราะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฟัง และจะทำให้เด็กเกิดจินตนาการตามเรื่องราวที่อ่านให้ฟัง โดย

เฉพาะในเด็กปฐมวัยจะชอบฟังนิทานและเรื่องเล่ามาก ซึ่งเนื้อหาของนิทานจะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับเด็กให้เกิดขึ้นในจิตใจเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดี จนกระทั่งเกิดความรู้สึกผูกพัน มีเจตคติที่ดีในด้านต่างๆ ติดตัวไปจนเป็นผู้ใหญ่

ด้วยผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานเป็นสื่อกลาง จึงทำการศึกษาว่าพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความซื่อสัตย์เป็นอย่างไร และการใช้นิทานสอนจริยธรรมแก่เด็กปฐมวัยมีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมด้านดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยอาจใช้เป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง ในการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้นิทานเป็นหลักในการสร้างเสริมจริยธรรมแก่เด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. พื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัยด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์
2. ผลการใช้นิทานสอนจริยธรรมแก่เด็กปฐมวัย ด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง จัดกิจกรรมการสอนโดยใช้นิทานเป็นหลักในการสร้างเสริมจริยธรรมแก่เด็กปฐมวัย
2. เพื่อปลูกฝังจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์แก่เด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง $4\frac{1}{2}$ – $5\frac{1}{2}$ ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเกษตรศาสตร์เกษตร ภาค

วิชาเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ภาคต้น ปีการศึกษา 2547 และพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์เท่านั้น

นิยามศัพท์

ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พื้นฐานจริยธรรม หมายถึง สิ่งที่เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตนของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์

การสอนจริยธรรม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนจริยธรรมโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ โดยการเล่านิทานประกอบสื่อการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่าง

การเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ หมายถึง การเล่านิทานโดยใช้สื่อการสอนต่างๆ ประกอบการเล่านิทาน โดยสื่อการสอนที่ใช้มีดังนี้ หนังสือนิทาน กระดานสำหรับเป็นฉากและภาพตัดตัวละคร กระดานภาพพลิก กระดานภาพเลื่อน หมวกตัวละคร หุ่นมือ และสื่อที่เป็นของจริง

การประเมินผลจริยธรรม หมายถึง การประเมินโดยให้นักเรียนบอกเรื่องราวเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก หรือการปฏิบัติของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ โดยนักเรียนพิจารณาเลือกตอบในแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมตามที่ตนปฏิบัติจริง

การตรวจเอกสาร

จริยธรรมเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกาย ในลักษณะที่สั่งามถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและพัฒนาขึ้นในเด็ก เด็กแรกเกิดจนถึง 8 ปีเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง (ดวงเดือน และ เพ็ญแข, 2520)

การเสริมสร้างจริยธรรมเป็นกระบวนการที่

ต้องทำอย่างต่อเนื่อง วิธีการปลูกฝังจริยธรรมมี 4 รูปแบบ คือ 1) วิธีการจาง์นิยม (Value Clarification) เป็นกระบวนการทำให้เกิดความกระจำแจ้งในค่านิยมของตนเอง นักทฤษฎีผู้เสนอกระบวนการนี้ คือ Raths, Hermin and Simon (1966) ซึ่งถือว่า ค่านิยมคือ หลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงาม ถูกต้อง ควรแก่การยึดถือ 2) วิธีการใช้เหตุผล (Moral Reasoning) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ คือ Kohlberg (1976) ซึ่งได้ให้ความหมายจริยธรรมว่า คือ กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจถูกผิดของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา และจะพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นที่ต่ำเกินไปสู่ขั้นที่สูงกว่า 3) วิธีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล วิธีนี้มีความเชื่อพื้นฐาน คือ การสร้างและรักษากฎพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา (Skinner, 1953) และ 4) วิธีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ทฤษฎีนี้เสนอโดย Bandura (1977) ถือว่าจริยธรรมเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์สำหรับการประเมินความถูกผิดของพฤติกรรม กฎเกณฑ์เหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือ เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และอาจเกิดจากการฟังคำบอกเล่าหรือการอ่านบันทึกของผู้อื่น การจัดการสอนจริยธรรมควรจัดทั้งในรูปของการสอนโดยตรงในหลักสูตรที่เน้นด้านทฤษฎี และในรูปของหลักสูตรแฝงที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ กลวิธีการสอนจริยธรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยคือการเล่นนิทาน เกมและการละเล่นเสริมคุณธรรม การใช้บทบาทสมมติ ฯลฯ Anning and Edwards (1999) ระบุว่า นิทานและการเล่นจะช่วยในการปลูกฝังจริยธรรมในเด็กโดยไม่ต้องบังคับฝืนใจเพราะเด็กชอบที่จะฟังเรื่องราว

พรรณิ (2533) ได้ศึกษาการใช้นิทานสอนระเบียบวินัยในเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนระเบียบวินัยด้วยวิธีการเล่นนิทานมีระเบียบวินัยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการ

อธิบาย นอกจากนี้ บรรพต (2530) ทำการวิจัย พบว่าการสอนโดยการใช้นิทานและเกม มีผลทำให้นักเรียนมีมีโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงขึ้นและนิทานที่มีภาพประกอบเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสอนโดยตรง ตามวิธีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นการเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวละครในนิทานที่ผู้วิจัยเล่าโดยใช้สื่อหลายรูปแบบประกอบ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีความสนใจสั้น การเล่านิทานและสื่อที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็กจะช่วยทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและสนใจติดตามเรื่องราวตลอดทั้งเรื่อง

สมมติฐาน

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการเล่นนิทานมีคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมโดยรวมและรายด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมาเกษตรภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 30 คน

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ด้วยวิธีจับสลากจำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้กลุ่มที่มีอยู่ (Intact group) จากทั้งหมด 3 ห้องเรียน ซึ่งทั้ง 3 ห้องเรียนไม่ได้จัดแบ่งห้องตามลำดับความสามารถในการเรียนรู้ จึงถือได้ว่านักเรียนทั้ง 3 ห้องเรียนมีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ นิทานเสริม

จริยธรรมประกอบสื่อ และแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรม

1. นิทานเสริมจริยธรรมและสื่อที่ใช้ประกอบนิทาน นิทานเสริมจริยธรรมมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับจริยธรรมซึ่งผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน ตรวจสอบรายละเอียดของนิทานและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมตรงกับจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความซื่อสัตย์ ด้านละ 3 เรื่อง และสื่อที่ใช้ประกอบนิทาน ประกอบด้วย หนังสือนิทาน กระดานสำหรับเป็นฉากและภาพตัดตัวละคร กระดานภาพพลิก กระดานภาพเลื่อน หมวกตัวละคร หุ่นมือ และสื่อที่เป็นของจริง

2. แบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรม เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ประกอบภาพวาด และมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก ซึ่งมีคำตอบถูกเพียง 1 ตัวเลือก คำถามมีทั้งหมด 20 ข้อ แบ่งเป็นแบบทดสอบด้านความมีระเบียบวินัย 5 ข้อ ความรับผิดชอบ 5 ข้อ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 5 ข้อ และความซื่อสัตย์ 5 ข้อ ซึ่งคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน คะแนนรวมสูงสุดของแต่ละด้านเท่ากับ 5 คะแนน แบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมผ่านการตรวจสอบด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่น .88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้แผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ดำเนินการทดลองและบันทึกข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้วิจัย ระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม – 23 กันยายน 2547 โดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และพื้นฐานจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบการวัดพื้นฐานจริยธรรม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test และข้อมูลการสังเกตการณ์ทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลและวิจารณ์

การศึกษาลงมือของการเล่นนิทานที่มีต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความซื่อสัตย์ สรุปผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเล็กน้อยเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 4½ – 5½ ปี เกือบสองในสามเป็นลูกคนเดียว บิดามารดาส่งมาให้อยู่ด้วยด้วยกันและมีการศึกษาระดับปริญญาตรี บิดาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทและธุรกิจส่วนตัว ส่วนมารดาประกอบอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

พื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาก่อนการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยรวม คือ 14.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคะแนนสูงสุดคือ 3.93 รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.90$)

ด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 3.67$) และด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.23$) ตามลำดับ

จากการศึกษาหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยรวม คือ 16.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคะแนนสูงสุดคือ 4.40 รองลงมาคือ ด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.37$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.03$) และด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคะแนนจากการทดลอง พบว่าจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างสูง อาจเนื่องมาจากจริยธรรมทั้ง 2 ด้านเป็นสิ่งที่โรงเรียนให้ความสำคัญ เพราะจริยธรรมทางด้านนี้ช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น เด็กปฐมวัยต้องทำการบ้านทุกวัน หรือต้องแบ่งปันของขณะทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากจริยธรรมดังกล่าวมีคุณลักษณะที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เมื่อเด็กปฏิบัติจะสังเกตเห็นได้ง่าย เช่น รับผิดชอบเตรียมอุปกรณ์ตามที่ได้รับมอบหมายหรือแบ่งสีกินใช้ขณะระบายสีร่วมกัน ครูและผู้ปกครองสามารถดักเตือนในพฤติกรรมที่เห็นว่าไม่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับกองวิจัยทางการศึกษา (2542) ระบุว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร ควรฝึกฝนอบรมตั้งแต่เยาว์วัย และจะพัฒนาต่อไปจนถึงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการเล่านิทานมีคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมโดยรวมของเด็ก

ปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.271$, $p = .003$) โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมโดยรวมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 16.67$ และ $\bar{X} = 14.73$ ตามลำดับ) (Table 1)

สมมติฐานที่ 2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการเล่านิทานมีคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.102$, $p = .004$) โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.37$ และ $\bar{X} = 3.67$ ตามลำดับ) (Table 2)

สมมติฐานที่ 3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการเล่านิทานมีคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นเล็กน้อยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

สมมติฐานที่ 4 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการเล่านิทานมีคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการ

ทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.088$, $p = .046$) โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.40$ และ $\bar{X} = 3.93$ ตามลำดับ) (Table 3)

สมมติฐานที่ 5 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการเล่านิทานมีคะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.993$, $p = .006$) โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 3.87$ และ $\bar{X} = 3.23$ ตามลำดับ) (Table 4)

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่า เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ทางด้านจริยธรรมใน

ด้านต่างๆ ได้โดยการเล่านิทานพร้อมใช้สื่อประกอบ อาจเนื่องมาจาก โดยธรรมชาติเด็กจะชอบฟังนิทาน เพราะเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังสนองความต้องการด้านสุนทรีย์ผ่อนคลายอารมณ์ (ฉวีวรรณ, 2533; อารี, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณี (2533) ได้ทำการทดลองเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี จำนวน 30 คน สอนระเบียบวินัยโดยการเล่านิทาน ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเล่านิทานมีคะแนนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนด้วยการอธิบาย

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ

จากการสังเกตของผู้วิจัยขณะดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ พบว่า ประเภทของนิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ มีลักษณะดังนี้

1. นิทานที่เกี่ยวกับสัตว์ หรือลูกสัตว์ตัวเล็กๆ ที่อยู่ในวัยเดียวกันกับเด็กปฐมวัย และสัตว์ในนิทานพูดได้เป็นเรื่องที่ใช้อจินตนาการและมหัศจรรย์ เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ชอบใช้อจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับวัชรภรณ์ (2528) ที่วิจัยเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อเรื่องและตัวละครในนิทานสำหรับเด็กที่เด็กก่อนวัยเรียนชอบ พบว่า เด็กปฐมวัยชอบเนื้อเรื่องที่ใช้อจินตนาการ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ โดยเฉพาะลูกสัตว์เล็กๆ ที่อยู่ในวัยเดียวกัน

Table 1 Comparison of pretest and posttest mean scores on children's morality.

Subjects	n	$\bar{X}$	SD	t	p
Pretest	30	14.73	4.81	3.271	.003
Posttest	30	16.67	4.94		

$p < .05$

Table 3 Comparison of pretest and posttest mean scores on children's generosity.

Subjects	n	$\bar{X}$	SD	t	p
Pretest	30	3.93	1.36	2.088	.046
Posttest	30	4.40	1.28		

$p < .05$

Table 2 Comparison of pretest and posttest mean scores on children's discipline.

Subjects	n	$\bar{X}$	SD	t	p
Pretest	30	3.67	1.37	3.102	.004
Posttest	30	4.37	1.13		

$p < .05$

Table 4 Comparison of pretest and posttest mean scores on children's honesty.

Subjects	n	$\bar{X}$	SD	t	p
Pretest	30	3.23	1.65	2.993	.006
Posttest	30	3.87	1.36		

$p < .05$

2. นิทานทางเลือก เป็นนิทานที่ผู้วิจัยเล่าไม่จบเรื่อง แล้วให้เด็กเลือกเหตุการณ์ต่อไปว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนี้แล้วจะเลือกอย่างไร เด็กจะเกิดความสนุกสนาน และรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในนิทาน ซึ่งสอดคล้องกับ อภิรติ (2547) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานแบบเลือกสถานการณ์ต่อไปเป็นสื่อสำหรับฝึกการแก้ปัญหา ครูสามารถใช้นิทานปลูกฝังความรู้สึกความคิดให้กับเด็กได้โดยนิทานที่ใช้จะมีสถานการณ์ปัญหาแทรกอยู่เพื่อให้ฝึกคิดแก้ปัญหา เด็กจะใช้ข้อมูลและประสบการณ์มาบูรณาการเพื่อหาคำตอบ

3. ตัวละครในเรื่อง เด็กปฐมวัยชอบตัวละครที่มีพฤติกรรมที่ตีมากกว่าตัวละครที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ Bandura (1977) ที่พบว่า เด็กจะเลือกสนใจและจดจำแบบอย่างที่ดีมากกว่าแบบอย่างที่ไม่ดี

จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเล่านิทานพบว่า สื่อที่เด็กปฐมวัยชอบและสนใจ เรียงลำดับได้ดังนี้

1. หุ่นมือ เป็นการเล่านิทานผ่านตัวละครหุ่น ซึ่งหุ่นมือเป็นสื่อสามมิติที่มีการเคลื่อนไหวเมื่อมีการขยับตัว เด็กจะเกิดความสนใจเหมือนเหตุการณ์เหล่านั้นกำลังเกิดขึ้นจริงๆ ซึ่งวัชร (2545) กล่าวว่าการเล่นิทานโดยใช้หุ่นประเภทต่างๆ จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การอ่าน การเขียน การฟัง หรือแม้กระทั่งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยสอดแทรกความรู้ต่างๆ ผ่านเนื้อเรื่องและตัวละครในนิทานได้เป็นอย่างดี

2. หมวกตัวละคร และสื่อที่เป็นของจริง ใช้หลังจากที่ผู้วิจัยเล่านิทานจบไปแล้ว ผู้วิจัยจัดให้เด็กปฐมวัยมีการแสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องโดยมีหมวกตัวละครสวมศีรษะ และสื่อที่เป็นของจริง เพื่อให้เหตุการณ์ในเรื่องที่เล่าเกิดความสมจริงมากขึ้น เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทตามตัวละคร ดังที่ Spodek and Saracho (1994) ได้กล่าวว่า การแสดงละครทำให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้อื่น การแสดง

ละครที่จำลองเหตุการณ์ขึ้นมาทำให้เด็กได้แสดงหลายบทบาท และเด็กปฐมวัยจะเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง

3. กระดานสำหรับเป็นฉาก และภาพตัดตัวละคร โดยฉากที่ใช้เปลี่ยนไปตามเนื้อเรื่อง และภาพตัดตัวละครเป็นตัวละครในเรื่องตัดออกมาเป็นตัว และมีไม้สำหรับถือติดไว้ด้านหลังตัวละคร เมื่อเล่าถึงตัวละครตัวใดก็ขยับตัวละครตัวนั้นตามบทบาทนั้นๆ ซึ่งเป็นสื่อสองมิติที่มีความลึกและมีการเคลื่อนไหว ทำให้ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัยได้ดี

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัยนั้น เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเข้าใจจริยธรรมง่ายขึ้นโดยการใช้นิทานเป็นตัวอย่างดังที่ประทีป (2547) เสนอแนะว่า เด็กจะเก็บเรื่องราวทั้งดงามจากการได้ยินได้ฟัง สะสมไว้ในจิตใจ ส่วนลึกที่หลอมรวมเข้าเป็นบุคลิกภาพทางความคิดและจริยธรรมของเด็กจะปรากฏภาพชัดเจนเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบสามารถพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยได้อย่างดี ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบไปประยุกต์ใช้ได้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมมาก ถึงแม้เด็กปฐมวัยจะเกิดการเรียนรู้ แต่พบว่าคะแนนค่อนข้างต่ำกว่าคะแนนจริยธรรมด้านอื่นๆ ดังนั้น ในการพัฒนาพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการอบรมและส่งเสริมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้มากขึ้นเช่น

การไม่พูดโกหก

2. จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ประเภทของนิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ มีลักษณะดังนี้ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ หรือลูกสัตว์ตัวเล็กๆที่อยู่ในวัยเดียวกันกับเด็กปฐมวัย นิทานทางเลือก นิทานจินตนาการเกี่ยวกับเทพนิยาย และตัวละครในเรื่องที่มีพฤติกรรมที่ดี ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาเลือกนิทานที่มีลักษณะดังกล่าว

3. จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเล่านิทาน พบว่า สื่อที่เด็กปฐมวัยชอบและสนใจ เรียงลำดับคือ หุ่นมือ หมากระดูกละคร กระดานสำหรับเป็นฉากและภาพตัดตัวละคร ดังนั้น ในการพิจารณาเลือกสื่อประกอบการเล่านิทานเพื่อพัฒนาพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรเลือกใช้สื่อที่มีลักษณะสามมิติ เช่น ของจริง ของจำลอง หุ่นประเภทต่างๆ หรือถ้าเลือกใช้สื่อที่มีสองมิติ เช่น รูปภาพ ควรเลือกภาพที่มีความลึก และเคลื่อนไหวได้

4. จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเกี่ยวกับสื่อ พบว่า สื่อที่แปลกใหม่ และเด็กไม่คุ้นเคย ทำให้เด็กสนใจสื่อมากกว่าเนื้อหาในนิทาน ดังนั้น การใช้สื่อแปลกใหม่ ก่อนดำเนินกิจกรรมการเล่านิทาน ครูควรอธิบายหรือแสดงวิธีการเคลื่อนไหวของสื่อให้เด็กเข้าใจก่อน จึงดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานตามแผนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสื่อการสอนอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย เช่น คอมพิวเตอร์ การ์ตูน เทปนิทาน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลของรัฐกับนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ซึ่งอาจมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่แตกต่างกัน

3. ควรศึกษาวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองอื่น เช่น Pretest-Posttest Control Group Design ซึ่งเป็นแบบการวิจัยที่ควบคุมอิทธิพลแทรกได้ และมีความเที่ยงตรงภายในค่อนข้างสูง

4. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติม โดยใช้เทคนิคในการรวบรวมข้อมูลแบบอื่น เช่น การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และมีความเที่ยงตรง

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัยทางการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ฉวีวรรณ ถินวงศ์. 2533. การศึกษาเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-ประสานมิตร จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- บรรพต พรประเสริฐ. 2530. การเปรียบเทียบโมทัศน์ทางจริยธรรมของเด็กนักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานและเกม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป นวลสุวรรณ. 2547. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ก่อนนอนพักผ่อนเด็กชั้นอนุบาล. วารสารวิชาการ (1 มกราคม-มีนาคม 2547): 14-16.
- พรรณี รัตนธรรม. 2533. การใช้นิทานสอนระเบียบวินัยในเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วราภรณ์ รักวิจัย. 2535. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แสงศิลป์การพิมพ์.

- วัชรภรณ์ พิมพ์ใจพงศ์. 2528. ลักษณะของเนื้อเรื่องและตัวละครในนิทานสำหรับเด็กที่เด็กก่อนวัยเรียนชอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชร ทอดอนหับ. 2545. ผลของการเล่นนิทานโดยใช้หุ่นมือที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา. 2546. ชีพจรการศึกษาโลก. *สารปฏิรูป*. 6 (มิถุนายน 2546): 110-112.
- สันพัฒนา อรุณธรี. 2542. นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- อภิตี สีนวล. 2547. การฝึกเด็กแก้ปัญหาด้วยนิทาน. *วารสารศึกษาปฐมวัย*. (4 ตุลาคม 2547): 38-43.
- อารี สัมหลวี. 2543. *สอนอ่านเขียนด้วยนิทานภาพร่วมกัน: สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก J.P. Slaughter 1993. *Beyond Storybooks: Young Children and the Shared Book Experience*. Newark, Delaware: International Reading Association, Inc.
- Anning, A. and A. Edwards. 1999. *Promoting Children's Learning from Birth to Five*. Buckingham: Open University Press.
- Bandura, A. 1977. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Kohlberg, L. 1976. *Moral Stage and Moralization: The Cognitive Development Approach in Lickona*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Raths, L. E., M. Hermin and S. B. Simon. 1966. *Values and Teaching: Working with Values in Classroom*. Ohio: Charles E. Merrill.
- Skinner, B. F. 1953. *Science and Human Behavior*. New York: Macmillan.
- Spodek, B. and O.N. Saracho. 1994. *Right from the Start Teaching Children Ages Three to Eight*. Boston: Paramount Publishing.